

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА У НИШУ

-ВЕЋУ У ОДГОВАРАЈУЋЕМ САСТАВУ-

Одлуком Научно-стручног већа за друштвене и хуманистичке науке Универзитета у Нишу, број 8/18-01-006/09-018 од 18.06.2009. године, образована је Комисија за писање извештаја о пријављеним учесницима на конкурс за избор наставника у звање доцент, за ужу Правно-историјску научну област, на Правном факултету у Нишу, у саставу: проф. др Мила Јовановић, редовни професор Правног факултета у Нишу (председник), проф. др Мирјана Поленак-Акимовска, редовни професор Правног факултета Универзитета "Св. Кирил и Методиј" у Скопљу (члан) и проф. др Драган Николић, редовни професор Правног факултета у Нишу (члан).

На конкурс, који је објављен у "Службеном гласнику РС", бр.43/2009 од 05.06.2009. године, благовремено се пријавила др Марија Игњатовић, асистент Правног факултета у Нишу.

Пошто је размотрила пријаву и прилоге учесника, у складу са Законом о високом образовању и Статутом Правног факултета Универзитета у Нишу, Комисија за писање извештаја поднеси Већу у одговарајућем саставу следећи

ИЗВЕШТАЈ

Пријава на конкурс учесника др Марије Игњатовић је потпуна, па Комисија даје следећи преглед и мишљење:

1.БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ КАНДИДАТА

Лични подаци и подаци о досадашњем образовању

Др Марија Игњатовић, асистент Правног факултета у Нишу, рођена је 27.09.1974. године у Нишу, где и данас живи са сталним боравком, ул. Анастаса Јовановића 28.

Основну школу и гимназију завршила је у Нишу са одличним успехом. Правни факултет у Нишу завршила је 1998. године са просечном оценом 9,81. На групи историјскоправних предмета има просечну оцену 10. У току студија више пута награђивана. Као најбољи студент Правног факултета у Нишу за школску 1994/95. годину награђена Повељом Скупштине града; а као најбољи дипломирани студент Правног факултета у Нишу, године 1998, награђена Повељом Универзитета у Нишу.

Последипломске студије из грађанскоправне области, смер Римско право, уписала 2001. године на Правном факултету "Јустинијан Први" у Скопљу, Република Македонија. У оквиру последипломских студија одбранила предвиђене семинарске радове и са просечном оценом 9,70 положила следеће испите: Методологија права, Општи део грађанског права, Стварно право, Облигационо право, Породично право, Наследно право, Грађанско процесно право, Право индустријске својине, Међународно приватно право и Римско право (Историја римског права и Институције римског права). Магистарски рад на тему: "Старатељство над малолетницима у римском и савременом праву" одбранила 26.08.2005. године. Тиме је стекла право на научни степен магистра правних наука из грађанскоправне области, смер Римско право, у Републици Македонији. Поступак признавања високошколске исправе (раније нострификација) окончан је на Универзитету у Нишу 07.06.2006. године. Научни степен доктора правних наука стекла је на Правном факултету "Јустинијан Први" у Скопљу, у Републици Македонији 04.02.2009. године, одбравивши докторску дисертацију под називом "Предбрачни имовинскоправни односи у римском и савременом праву". Поступак признавања ове дипломе окончан је на Универзитету у Нишу 26.05.2009. године.

Подаци о професионалној каријери

Др Марија Игњатовић изабрана је и постављена на радно место асистент-приправник за предмет Римско право на Правном факултету у Нишу 15.02.2000. године. Према чл.144 Закона о универзитету из 2002. године изборни период је (као и за све асистенте-приправнике у Србији) продужен за две године. Стекавши звање магистра (пре ступања на снагу новог Закона о високом образовању), др Марија Игњатовић је стекла квалификацију за звање асистента; али с обзиром на чињеницу да је страна диплома у питању, уследио је поступак признавања, који је због промена прописа и потребног времена за конституисање нових одговарајућих универзитетских органа, доста дуго трајао. У међувремену је, сходно члану 122. Закона о високом образовању, расписан конкурс за звање асистент-приправник за Римско право, и кандидаткиња је поново изабрана у то звање 06.04.2006. године. Поступак признавања дипломе окончан је 07.06.2006. године, а 05.10.2006. године др Марија Игњатовић изабрана је у звање асистента за ужу Правно-историјску научну област за предмет Римско право.

Од школске 2000/2001. године др Марија Игњатовић је ангажована за извођење вежби из предмета Римско право, а већ претходно за неке друге активности (конкретно, за дежурство на испитима). Кандидаткиња до данас (будући да је ангажована и за следећу школску годину) самостално изводи вежбе, консултације и колоквијуме на предмету Римско право. Активно учествује у организацији и извођењу испита из истог предмета. Стекла је солидно наставно-педагошко искуство. Неколико година је била секретар Катедре за правно-историјске науке. Ангажована је на пословима везаним за рад Института за правна и друштвена истраживања (сада Центра за правна и друштвена истраживања) Правног факултета у Нишу. Укључена је била у активности спровођења пријемних

испита за упис на основне правне студије, као и у активности на организовању неколико научних скупова и конференција на Правном факултету у Нишу. Изван Правног факултета у Нишу члан је удружења правника Србије и редовни је учесник Копаоничке школе природног права од 2003. године. Члан је светског удружења историчара античких права (SIHDA).

Подаци о стручном усавршавању

Од заснивања радног односа на Правном факултету у Нишу др Марија Игњатовић је, осим израде семинарских радова у оквиру последипломских студија, израдила неколико научних и стручних радова, приредила је и монографију "Старатељство над малолетницима- некад и сад" у оквиру Задужбине Андрејевић, учествовала је у раду неколико научних скупова са радовима и саопштењима (како у земљи, тако и у иностранству), учествовала је на семинару поводом Међународног симпозијума Центра за мир и права жена балканских земаља (у оквиру UNESCO-а), одржаном од 07-27.05.2000. године на Универзитету "Македонија" у Солуну (Грчка). Од 2003. године редовни је учесник Копаоничке школе природног права, а од 2005. године и редовни учесник SIHDA-светског удружења историчара античких права. У циљу стручног усавршавања др Марија Игњатовић је у периоду од 02.08.-01.09.2006. године, боравила на Универзитету "Dante Alighieri"- Reggio Calabria у Италији.

2. ПРЕГЛЕД НАУЧНОГ И ИСТРАЖИВАЧКОГ РАДА

Од заснивања радног односа на Правном факултету у Нишу др Марија Игњатовић је, осим израде магистарске тезе и докторске дисертације, израдила осамнаест научних и стручних радова и учествовала, као аутор реферата и подносилац саопштења, у раду научних скупова и конференција, националног и међународног карактера. Ангажована је као истраживач у раду на три научно-истраживачка пројекта.

а) Преглед научних и стручних радова

I Магистарска теза

Старатељство над малолетницима у римском и савременом праву, Универзитет у Скопљу, Правни факултет "Јустинијан Први", 2005, 151 стр.
(магистарска теза је била предмет анализе приликом избора у звање асистента)

II Докторска дисертација

Предбрачни имовинскоправни односи у римском и савременом праву, Универзитет у Скопљу, Правни факултет "Јустинијан Први", 2009, 279 стр.

III Радови

1. Позивање на суд (IN IUS VOCATIO), Копаоничка школа природног права, Правни живот, бр. 12, 2003, стр. 275-283.

2. "Двадесет година Закона о ванпарничном поступку Републике Србије", приказ Зборника радова Правног факултета у Нишу, Право-теорија и пракса, бр. 11-12, Нови Сад, 2003, стр. 119-124.

3. Историски значаен фрагмент за статусот на жената (Јустинијанови институции, II,13,5), коауторство са проф. др Милом Јовановић, Зборник радова: "Современото право, правната наука и Јустинијановата кодификација", Правни факултет "Јустинијан Први", Скопље, 2003, стр. 245-266.

4. "Уставно питање у Србији", приказ Зборника радова Правног факултета у Нишу, Право-теорија и пракса, бр. 11, Нови Сад, 2004, стр. 86-88.

5. Извршење пресуде у римском граѓанском поступку, Зборник радова Правног факултета у Нишу, Правни факултет, Ниш, 2004, стр. 288-309.

6. Уговор о ортаклуку у македонском праву, коауторство са мр Гоцетом Наумовским, Копаоничка школа природног права, Правни живот, бр.10, 2004, стр. 495-506.

7. Поступак за предају детета, Копаоничка школа природног права, Правни живот, бр. 12, 2004, стр. 185-195.

8. Удовичко уживање у српском граѓанском законнику, Зборник радова: "Србија 1804-2004", Правни факултет, Ниш, 2005, стр. 415-424.

9. Старателство над малолетницима-историјски развој и однос старателског и родителског права, коауторство са мр Гоцетом Наумовским, Копаоничка школа природног права, Правни живот, бр. 9, 2005, стр. 1237-1251.

10. Римско право и Code Civil, Зборник радова "Двеста година од доношења Француског граѓанског законика-утицај француског граѓанског законика на српско право", Правни факултет, Ниш, 2005, стр. 303-317.

11. Старателство над малолетниците во римското и во современото право, извод из магистарске тезе, Зборник посветен на почесни доктори и магистри на науки (2001-2006), Универзитет "Св. Кирил и Методиј", Правен факултет "Јустинијан Први", Скопје, 2006, стр. 518-533.

12. Нови концепт усвојења према Закону о изменама и допунама Закона о породици Републике Македоније, коауторство са Љубишом Стефаноским, Право-теорија и пракса, бр. 3-4, Нови Сад, 2006, стр. 30-39.

13. **Суштина и значај ограничења ауторских и сродних права**, коауторство са Љубишом Стефаноским, Копаоничка школа природног права, Правни живот, бр. 13, 2007, стр. 321-331.

14. **Имовински уговор брачних другова у праву Републике Србије-несклад теорије и праксе**, Копаоничка школа природног права, Правни живот, бр. 10, 2008, стр. 487-500.

15. **Prenuptal agreement: pros and cons**, Зборник сажетака са међународне научне конференције "Проблеми и перспективе развоја савремених правних система", Унверзитет у Новгороду, Правни факултет, Новгород, 2008, стр. 538.

16. **Предбрачни уговори у римском и савременом праву**, Зборник сажетака са међународне научне конференције "Истраживања правне повјести у југоисточној Еуроци", Унверзитет у Бечу, Правни факултет, Беч, 2008, стр. 44. (рад у штампци).

17. **Prenuptal agreement**, Facta Universitatis, Vol. 5, N 1, 2007, pp.61-69. (received November 29, 2008), University of Nis, Nis, 2008.

18. **О утицају појединих правила ЕУ на регулисање брачних имовинскоправних односа у праву Републике Србије**, Зборник сажетака са међународне научне конференције "Право Републике Србије и право Европске уније-стање и перспективе", Унверзитет у Нишу, Правни факултет, Ниш, 2009, стр. 44.

б) Учешће на научним скуповима и конференцијама

1. **"САВРЕМЕНО ПРАВО, ПРАВНА НАУКА И ЈУСТИНИЈАНОВА КОДИФИКАЦИЈА"**, међународни симпозијум одржан у Скопљу октобра 2003. године Република Македонија, у организацији Правног факултета "Јустинијан Први", са радом "Историски значаен фрагмент за статусот на жената (Јустинијанови институции, II,13,5)", коауторство са проф. др Милом Јовановић;

2. **"ПРАВО И ДЕМОКРАТСКА КУЛТУРА"**, XVI сусрети Копаоничке школе природног права, Копаоник, 13-17. децембар 2003. године, са радом "Позивање на суд (IN IUS VOCATIO)";

3. **"СРБИЈА 1804-2004. друштво, економија, држава, право, политика, култура, религија "**, научни скуп одржан октобра 2004. године у организацији Правно-историјске катедре на Правном факултету у Нишу, са радом "Удовичко уживање у српском грађанском закону";

4. **"ПРАВО И КУЛТУРНЕ РАЗЛИКЕ"**, XII сусрети Копаоничке школе природног права, Копаоник, 13-17. децембар 2004. године, са радом "Поступак за предају детета"; и у коауторству са мр Гоцетом Наумовским, са радом "Уговор о ортаклуку у македонском праву".

5. **"ДВЕСТА ГОДИНА ОД ДОНОШЕЊА ФРАНЦУСКОГ ГРАЂАНСКОГ ЗАКОНИКА-Утицај Француског грађанског законика на српско право"**, научни

скуп одржан маја 2005. године у организацији Грађанско-правне катедре на Правном факултету у Нишу, са радом "Римско право и Code Civil";

6."ОДГОВОРИ ПРАВНИКА И ЕКСПЕРАТА О ПРАКТИЧНОЈ ПРИМЕНИ ПРАВА", 59-ти светски симпозијум у оквиру SIHDA-светско удружење историчара античких права, одржан септембра 2005. године на Универзитету у Бохуму, Немачка, са саопштењем на сесији посвећеној питањима ван теме Конгреса.

7."ПРАВО И УНИВЕРЗАЛНЕ ВРЕДНОСТИ", XVIII сусрети Копаоничке школе природног права, Копаоник, 13-17. децембар 2005. године, са радом "Старатељство над малолетницима-историјски развој и однос старатељског и родитељског права", коауторство са мр Гоцетом Наумовским;

8."НОВИНЕ У ПОРОДИЧНОМ ЗАКОНОДАВСТВУ", научна конференција одржана на Правном факултету у Нишу, април 2006. године, са саопштењем "Усвојење према новом породичном закону Републике Србије";

9."ПРАВО И СЛОБОДА", XX сусрети Копаоничке школе природног права, Копаоник, 13-17. децембар 2007. године, са радом "Суштина и значај ограничења ауторских и сродних права", коауторство са Љубишом Стефаноским;

10."ПРАВО И МЕЂУНАРОДНЕ ИНТЕГРАЦИЈЕ", XXI сусрети Копаоничке школе природног права, Копаоник, 13-17. децембар 2008. године, са радом "Имовински уговор брачних другова у праву Републике Србије- несклад теорије и праксе";

11."ПРОБЛЕМИ И ПЕРСПЕКТИВЕ РАЗВИТКА САВРЕМЕНИХ ПРАВНИХ СИСТЕМА", међународна научна конференција одржана на Правном факултету у Новгороду, април 2008. године, са саопштењем "Prenuptal agreement: pros and cons";

12."ИСТРАЖИВАЊА ПРАВНЕ ПОВЈЕСТИ У ЈУГОИСТОЧНОЈ ЕУРОПИ", међународна научна конференција одржана на Правном факултету у Бечу, октобар 2008. године, са саопштењем "Предбрачни уговори у римском и савременом праву";

13. "ПРАВО РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И ПРАВО ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ-СТАЊЕ И ПЕРСПЕКТИВЕ", Ниш, мај 2009. године, са саопштењем "О утицају појединих правила ЕУ на регулисање брачних имовинскоправних односа у праву Републике Србије".

в) Учешће у научно-истраживачким пројектима

Др Марија Игњатовић је, од 2001. године, истраживач на макро пројекту "Стварање услова за развој модерног правног и друштвено-економског система Србије као демократске државе" који се реализује на Правном факултету у Нишу (у оквиру Института, тј. Центра за правна и друштвена истраживања). Такође је, од 2007. године, учесник ТЕМПУС пројекта из области европских интеграција ("ROGESTEI-Post-Graduate Studies For european Integration"). Носиоци пројекта су Правни факултет Универзитета у Београду, Новом Саду и Нишу. Током 2004. године била је учесник у пројекту "Србија 1804-2004" ("друштво, економија, држава, право, политика, култура, религија"), чији носиоци су били Катедра за правноисторијске науке и Институт за правна и друштвена истраживања Правног факултета у Нишу.

3. ПРИКАЗ РАДОВА ОБЈАВЉЕНИХ ПОСЛЕ ИЗБОРА У ЗВАЊЕ АСИСТЕНТА

Наведени радови др Марије Игњатовић од бр. 1-10 били су предмет анализе за претходни избор у звање асистент и позитивно су оцењени. Зато ће овде бити анализирани само радови од бр. 10-18, као и докторска дисертација кандидата.

1. Докторска дисертација "Предбрачни имовинскоправни односи у римском и савременом праву", написана је на 279 страна компјутерски обрађеног текста и њену структуру чине: увод, три дела која садрже излагање распоређено у шест поглавља, закључна разматрања и списак коришћене литературе и извора (формално око 130 библиографских јединица, суштински више, јер су неки антички извори приказани кроз кодексе или збирке, а не појединачно). Рад садржи и прилог (примере брачних, тј. предбрачних уговора из компаративног права, са којима се регулишу имовинскоправни односи у браку). Садржи 327 напомена, при чему је, уз документарне и компаративне, већи број експлицитног карактера, што повећава обим рада и његов квалитет. Иначе, иако је сачињен (ван Увода, Закључака и Прилога) из три дела, рад заправо садржи две међусобно повезане целине. Прва, обимнија, третира предбрачне имовинске односе у античком Риму, а друга у средњовековном, грађанском и савременом друштву.

У **Уводу дисертације** (стр. 6-17) изнете су најпре опште напомене у погледу теме рада, уз сумарни историјски осврт на неке правне институте и уз краћи преглед старије и актуелне литературе. Затим је дефинисан предмет рада и истакнути су циљеви истраживања, а пре свега уочавање везе између римског и савременог права у погледу предбрачног имовинског режима. Постављене су одређене хипотезе и, на крају, назначени методи научног истраживања.

Актуелност теме "Предбрачни имовинскоправни односи у римском и савременом праву", кандидат образлаже чињеницом да су суштински показатељи предбрачних имовинскоправних односа, посматрано још од римског права па све до данас (*sponsalia, donatio ante nuptias, dos*), били интересантни за проучавање са више аспеката и да је њихова основна концепција присутна и у елементима који чине савремене предбрачне имовинскоправне односе. Њихово присуство се манифестовало, у старом римском праву, преко узајамног заветовања вереника на закључење будућег брака. Давање узајамног обећања међу будућим супружницима стварало је однос који је наговештавао будући брачни живот (*sponsalia*). Иако, по мишљењу аутора, римско право директно не упућује на постојање једног посебног инструмента, какав је брачни уговор, већ само уговарање веридбе, даровање вереника и уговарање мираза, указују да је реч о једном уговорном односу. Установљавање миразног режима у средњем веку и у грађанском друштву, према хипотези аутора, доказује да је породично право, односно брачно право било претежно базирано на правилима уговорног (миразног) режима установљеног у римском праву. Уговорно регулисање имовинскоправних односа будућих супружника, додаје аутор, присутно је и у савременом праву. Отуда се у раду настоји да се пронађе веза тј. нит која потврђује континуитет у постојању овог института од римског до савременог права. При том аутор, немајући за циљ да

посебно заговара предност брачног уговора у савременом праву, иако у самом раду указује и на његове предности, настоји да објективно сагледа све разлоге за и против његовог присуства у данашњем праву, користећи се донекле искуствима и решењима из прошлих времена.

У раду сходно предмету и циљевима истраживања, аутор упућује на коришћење најпре историјско-правног метода за прикупљање података о развоју и карактеристикама предбрачних односа у римском праву (при чему је извршена критичка анализа података добијених из историјских извора). Затим се тежи да се кроз компаративни и нормативни метод спроведе аналитичко и синтетичко проучавање предмета рада, да би се, на крају, кроз индуктивно-дедуктивни приступ извршила интерпретација чињеница релевантних за предбрачне имовинскоправне односе.

Први део рада под насловом "**Предбрачни имовинскоправни односи у римском праву**", (стр. 21-142) систематизован је у три поглавља, с тим што је претходно указано на неке податке који претходе античком Риму, из времена Старог Истока и Старе Грчке (стр. 21-33).

У првом поглављу "**Предбрачни имовинскоправни односи у предкласичном периоду**", (стр. 34-65), предмет ауторове пажње су предбрачни имовинскоправни односи у античком праву уопште и посебно у старом римском праву-*ius civile*. Бавећи се овим питањем аутор долази до закључка да су корени предбрачних имовинских односа доста дубоки, да су настали још код старих народа и да су као такви носили карактеристике времена у којем су се развијали. И код старих народа био је познат и у употреби брачни уговор, који је додуше био регулисан правилима обичајног права, закључиван најчешће између будућег младожење и оца невесте. Затим, давање мираза било је редовно присутно и претходило је самом чину закључења брака, а код неких старих народа мираз се давао и у току трајања брачне заједнице, као што је то био случај у Вавилонском царству. У старом римском праву регулисање имовинских односа између будућих супружника одвијало се уз помоћ *sponsi-a*, карактеристике предбрачног режима по старом *ius civile*-у, строго формалног посла старог права, апстрактне обавезе, која је у себи садржала правни основ обавезивања између будућих супружника.

Друго поглавље "**Предбрачни имовинскоправни односи у класичном праву**", (стр. 68-104), садржи анализу ових односа у класичном периоду Рима, при чему су засебно обрађени, већ јасно издефинисани институти *sponsalia*, *donatio ante nuptias* и *dos*. У овом делу дисертације, аутор указује на присутну тенденцију класичног римског права да се изједначе дејства предбрачног режима са брачним, тачније веридбе са браком. Ова тенденција није била само карактеристична за правну праксу, већ је свој формално-правни оквир добила и у одредбама многих тада донетих закона и едикта. У циљу потврђивања овог става, аутор у овом делу рада наводи и конкретне одредбе закона и на тај начин настоји да докаже истинитост ове тврдње. Но, иако је неспорно да је тенденција за изједначавањем дејства брака и веридбе у развоју класичног римског права била заиста присутна, аутор на крају овог дела закључује да ипак није дошло до њиховог потпуног изједначавања. Преливање ова два института било је присутно и посебно је долазило до изражаја у ситуацијама, (не тако ретким) које су се односиле на

посматрање овог односа чисто са аспекта својинских односа, чије се питање регулисања постављало још при самом чину закључења веридбе.

Треће поглавље под насловом "Предбрачни имовинскоправни односи у посткласичном периоду", (стр. 104-142), посебно обрађује питања веридбе, даривања младе и мираза. У овом делу су дате и дефиниције тих института, од којих су неке и данас вежеће. Указано је, такође, на основне њихове карактеристике, видове и средства заштите. Посебно интересантан део овог поглавља дисертације односи се на брачну капару, институцију источног порекла, која је у римско посткласично право ушла преко источних провинција, подстакнута идејом да је веридба предбрачни имовинскоправни однос који претходи браку и који настоји да његова дејства учини дефинитивним. У овом делу рада се истиче да је постојање авансне веридбе задржало и византијско право, при чему се наводи да под хришћанством није било јединства у погледу форме у којој се веридба закључивала. Тако је у Еклоги било наведено да је веридба могла бити усмена са давањем аванса или писана у случају када аванс није био предаван.

И раније је, према Јустинијановом праву, постојала двострука могућност, односно веридба је могла да буде са авансом без пољубца или са пољубцем без аванса. На крају овог поглавља третира се раскид веридбе, као значајно питање у оквиру предбрачног имовинског режима, уз навођење ограничења слободе раскида, карактеристичних за посткласично доба античког Рима. У том смислу су посебно анализирани, већ раније поменуте, неке конституције цара Константина Великог.

Други део рада "Историјски облици предбрачних имовинскоправних односа у средњем веку и грађанском друштву", (стр. 142-171), садржи преглед правних решења којима су били регулисани имовинскоправни односи у Средњем веку и у грађанским законцима. У том смислу посебно су приказана нека решења у Средњем веку, затим релевантне одредбе Француског, Аустријског, Немачког Швајцарског и Српског грађанског законика. У овом делу се закључује да је установљавање миразног режима у средњевековним европским друштвима имало за темељ римско право, као и да су најпознатији грађански законици доношени углавном под утицајем римског и канонског права. То је резултовало тиме да је грађанско друштво поново дозволило жени да учествује у регулисању имовинскоправних односа. Руководећи се прокламованом идејом генералне једнакости пред законом (која додуше за односе између полова није доследно примењена), грађанско друштво дало је вереницима слободу да питање регулисања будућег имовинскоправног режима реше на више различитих начина понуђених у самим законцима.

Трећи део рада "Предбрачни имовинскоправни односи у савременом праву", (стр.171-220), садржи три поглавља. У првом поглављу под овим насловом (стр.171-189), најпре се даје општи осврт на имовинскоправне односе будућих брачних другова са аспекта савременог права. Затим се обрађују питања појма(дефинисања), правне природе и основних карактеристика савременог предбрачног, тј. брачног уговора. У оквиру овог поглавља презентирани су решења из компаративног права; односно презентирани су различити системи законског и уговорног имовинског режима будућих брачних другова.

Друго поглавље трећег дела рада "Уговорно регулисање брачних имовинскоправних односа у праву Републике Србије", (стр. 189-206), садржи

најпре кратак историјски осврт на ова питања у Србији (од СГЗ-а из 1844. године до Породичног закона из 2005. године); такође садржи компаративан преглед и анализу одговарајућих решења, којима се регулишу ови односи данас у Републици Србији и Републици Македонији.

Треће поглавље трећег дела рада, "Будућа сагледавања брачног уговора и његова примена у пракси", (стр. 216-221), посвећен је сагледавању овог питања "de lege ferenda", односно предлозима за увођење нових правних решења којима би се олакшало регулисање ових односа у пракси. Аутор овде није имао за циљ да посебно заговара предност брачног уговора у регулисању имовинскоправних односа супружника, него само да укаже на разлоге за и против његовог увођења. При анализи аутор наглашава да чак и ако овај уговор заживи на нашим просторима, тешко је да ће се третирати као извор обавезе, зато што његово закључивање и садржина искључиво зависе од воље уговорних страна, будућих брачних другова. У том контексту аутор подвлачи да није штетно (чак можда ни некорисно) његово постојање у породичном законодавству, као алтернатива законском имовинском режиму, а да је углавном на правној пракси да одлучи о даљој судбини овог института породичног права.

У **Закључним разматрањима** (стр. 221-231), синтетизовано је више закључака, везаних за наведена поглавља, кроз које је аутор прегледно представио резултате истраживања и доста аргументовано потврдио већину раније изнетих хипотеза. Истакнуто је да је потреба за регулисањем имовинскоправних односа будућих супружника и потреба за изналажењем механизма у том смислу, стара скоро колико и само друштво. Дефинисан је, у овом контексту, са аспекта савременог права, уговорни имовинскоправни режим. Аутор не сугерише изричито правни режим попут оног из античког Рима (подрепљен ставом да је "богато се удати истовремено значило и од брака и од живота направити најбољи и најсигурнији правни посао"), истичући специфичности брачних односа (другачијих од рецимо облигационих); али истовремено наводи и одређене предности уговорног имовинскоправног брачног режима.

Прилог на крају дисертације, под насловом: **"Форме брачних уговора преузете из страног права"** (стр. 236-270), аутор је дао са циљем да олакша сам поступак састављања овог уговора. Дати су различити примери (форме) из неколико правних система, при чему аутор истиче да на њих треба гледати само као на смернице, а да у сваком конкретном случају садржина овог уговора зависи од воље његових уговорних страна, лица која имају жељу да на овај начин регулишу своје будуће или постојеће брачне имовинске односе.

Дисертација др Марије Игњатовић несумњиво даје значајан научни допринос у области римског, као и савременог породичног права. Ово тим више што је кроз научна истраживања у области римског права, као врло сложене материје, нужно укључити, уз историјско-правни, и грађанско-правни аспект, а донекле и правно-теоријски, понекад и уз одређена социолошка истраживања. Односно од истраживача се очекује у овој иначе кадровски врло дефицитарној области и праћење историје одређених правних института (од којих неки егзистирају, уз промене, више од миленијума), као и анализа конкретне правне природе и садржине појединих грађанскоправних института у различитим епохама античког Рима, а такође и анализа њиховог утицаја на карактер одређених

института савременог права. Ваља још додати гледано у контексту данашњих глобалних интеграција, да ова дисертација, кроз доста солидно праћење историје и карактера предбрачних имовинских односа, представља још једну потврду да је реципирано римско право вековима представљало обједињавајући фактор на тлу Европе, као и да неки његови институти и данас имају такав значај.

2. "Старателство над малолетниците во римското и во современото право", представља извод из магистарске тезе. Извод је објављен у Зборнику посвећеном почасним докторима и магистрима наука (2001-2006), који су ове титуле стекли на Универзитету "Св. Кирил и Методиј" на Правном факултету "Јустинијан Први", у Скопљу, 2006, стр. 518-533.

3. У раду "Нови концепт усвојења према Закону о изменама и допунама Закона о породици Републике Македоније", (коауторство са Љубишом Стефаноским), посматра се институт усвојења, којем је дат велики значај доношењем Закона о изменама и допунама Породичног закона Републике Македоније. Један од разлога за другачије вредновање овог института, свакако лежи у чињеници да се данас детету, као субјекту права, признаје посебна улога и значај у праву и животу. Руководећи се принципом задовољења највећег интереса детета, између осталог и у делу који се односи на усвојење, аутори у овом раду посматрају измене извршене у Породичном закону РМ, којима је законодавац желео да се повећа ефикасност самог поступка усвојења, што је у интересу свих страна, учесница. Право-теорија и пракса, бр. 3-4, Нови Сад, 2006, стр. 30-39.

4. "Суштина и значај ограничења ауторских и сродних права", (коауторство са Љубишом Стефаноским), је рад којим се жели да укажу на чињеницу да иако је ауторско право аутора у односу на његова овлашћења искључиво и апсолутно, ауторско дело, као предмет заштите ауторског права је пак добро од општег интереса, па сеотуда изједначава са правом својине као стварноправним институтом. Одатле је по мишљењу аутора и оправдано говорити о ограничењима ауторског права. У циљу свеобухватне и квалитетне анализе питања које се односи на ограничење ауторских права, у раду се разматрају и правна решења којима се регулишу права сродна ауторском праву. При том, се анализира потреба за постојањем оваквих права уопште, као и законских решења, али исто тако се анализира и евентуална опасност услед непостојања адекватне регулативе за уређење овог питање. Копаоничка школа природног права, Правни живот, бр. 13, 2007, стр. 321-331.

5. "Имовински уговор брачних другова у праву Републике Србије-несклад теорије и праксе", је рад у којем се аутор, на један нов начин, бави питањем регулисања имовинско-правних односа у праву Републике Србије. Заправо, аутор указује на постојање уговорног режима као новине у српском породичном законодавству. Истичући да је питање регулисања имовинско-правних односа између брачних другова, јако сложено, јер однос који постоји између ових лица није "го имовински однос" (који постоји између уговорних страна, пословних партнера), већ однос који је прожет и емотивним везама, у раду аутор најпре дефинише ово питање са аспекта савременог права, које је у великој мери заинтересовано за питање брачног уговора, а потом посебно разматра његову заступљеност у теорији и пракси Републике Србије. Копаоничка школа природног права, Правни живот, бр. 10, 2008, стр. 487-500.

6. **"Prenuptal agreement: pros and cons"**, је рад презентован (кроз саопштење) на међународној научној конференцији под називом "Проблеми и перспективе развоја савремених правних система", одржаној на Правном факултету у Новгороду (Русија) од 24-25 априла 2008. године. У раду се анализирају разлози за и против увођења овог инструмента за регулисање имовинскоправних односа између супружника, односно будућих супружника. Аутор се у претежном делу рада бави анализом питања да ли су будући потписници овог уговора, нарочито у земљама где се "до јуче" примењивао режим једнаког стицања и режим заједничке имовине, спремни да раздвоје економски од емотивног аспекта брака. Другим речима, да ли и код ових лица уговор може да произведе позитивно дејство. Зборник радова је у припреми а резиме рада на енглеском језику је објављен у Зборнику сажетака, Унверзитет у Новгороду, Правни факултет, Новгород, 2008, стр. 538.

7. **"Предбрачни уговори у римском и савременом праву"**, је рад презентован (кроз саопштење) на међународној научној конференцији под називом "Истраживања правне повјести у југоисточној Еуроци", одржаној на Правном факултету у Бечу (Аустрија) од 10-14 октобра 2008. године. Аутор у раду указује да су још у најстаријој људској цивилизацији постојали брачни уговори. Додуше, они су тада били регулисани претежно правилима обичајног права. Заправо, брачни уговор био је усмерен ка оснивању брачне заједнице између мужа и жене. Та форма брака била је најшире прихваћена и надаље проширена међу готово свим народима старог доба. У римском праву историја предбрачних имовинскоправних односа била је огледало растућих промена у својинским односима. Историја тих односа може се пратити кроз развој института *sponsalia* (веридба) *donation ante nuptias* (даровање младе) *dotis dictio* (церемонијално обећање мираза). Објашњавајући у раду ове институте, аутор указује да су они касније коришћени као темељ за један даљи развој предбрачних имовинскоправних односа, најпре у средњем веку, а касније у законодавству грађанског друштва. Зборник радова је у припреми а резиме рада на енглеском и хрватском језику је објављен у Зборнику сажетака, Унверзитет у Бечу, Правни факултет, Беч, 2008, стр. 44.

8. У раду **"Prenuptal agreement"**, аутор наглашава да је питање регулисања имовинских односа између супружника, данас једно од централних питања савременог породичног права, за које постоји велико интересовање јавног мњења. Његова актуелност условљена је и новим тенденцијама у праву. Према новом правном концепту, све већи значај у регулисању имовинскоправних односа будућих супружника придаје се уговорном режиму, још прецизније регулисању ових односа пре ступања у брак, закључењем брачног односно предбрачног уговора. Иако се данас у научној јавности још могу чути мишљења која се противе увођењу овог уговора, у раду аутор указује на неке предности овог инструмента истичући да ово може бити и средство којим се у појединим питањима може постићи већа правна сигурност; односно да је то инструмент којим се може унапредити свеукупни имовинскоправни положај будућих брачних другова., *Facta Universitatis*, Vol. 5, N 1, 2007, pp.61-69. (received November 29, 2008), University of Nis, Nis, 2008.

9. Рад **"О утицају појединих правила ЕУ на регулисање брачних имовинскоправних односа у праву Републике Србије"**, је презентован (кроз

саопштење) на међународној научној конференцији под називом "Право Републике Србије и право Европске Уније-стање и перспективе", одржаној на Правном факултету у Нишу 19. маја 2009. године. Аутор најпре укратко указује на наглашену потребу данашњице да се одговори све захтевнијем процесу европске интеграције, који ставља у задатак свим земљама потенцијалним чланицама ЕУ и онима које то већ јесу, одређене активности у циљу хармонизације прописа у свим областима права, укључујући при том и грађанско право. Међутим, када је реч о унификацији у оквиру ове области, аутор примећује да је област породичног права најмање пријемчива за такав процес. Ово отуда што је реч о праву које је највише изложено различитим утицајима, почевши од историјских, социолошких, етичких, културних, обичајних и других, који несумњиво играју веома важну улогу у формирању једног друштва. Међутим, у последње време чују се и нека другачија размишљања која воде у правцу унификације и у овој области права, и то преко међународних споразума и упоредног права. У том смислу аутор наводи две врло значајне уредбе: Уредба бр. 44/2001 о надлежности и признавању одлука донетих у грађанским и трговачким предметима и Уредба бр. 1347/2000/ЕС о надлежности и признању одлука у брачним предметима и питањима родитељске одговорности за заједничку децу брачних другова. Зборник радова је у припреми а резиме рада на енглеском и српском језику објављен је у Зборнику сажетака, Зборник сажетака, Правни факултет, Ниш, 2009, стр. 44.

Монографија Старатељство над малолетницима-некад и сад, прерађена је магистарска теза "Старатељство над малолетницима у римском и савременом праву" и објављена је у оквиру Задужбине Андрејевић. Израђена је на 95 страна компјутерски обрађеног двојезичног текста (српски и македонски) и њену структуру чине: увод, четири дела и закључна разматрања уз списак коришћене литературе (око 120 библиографских јединица). Рад садржи и индекс појмова у којима су дате ближе смернице о кључним појмовима садржаним у монографији. Ова монографија даје значајан допринос интердисциплинарном научном истраживању, објашњавању и интерпретирању института старатељства од његовог настанка до данас. Захваљујући темељној анализи и значајној количини грађе, може се сматрати стабилном основом на којој би се могла развијати даља научна истраживања овог института, посебно у савременом праву. Значајно је да рад третира посебну врсту старатељства (како у нашем тако и у упоредном праву), у којој највише долазе до изражаја права и интереси детета о чему се, нажалост, у недовољној мери води рачуна и у пракси и у стручној јавности.

4. МИШЉЕЊЕ О НАУЧНОМ И ПЕДАГОШКОМ РАДУ

1. Научни и стручни рад

Кандидат др Марија Игњатовић је својим досадашњим радом оправдала избор за асистента приправника 2000. године на Правном факултету у Нишу, испунивши благовремено све обавезе везане за напредовање и научно усавршавање. Поред магистарске тезе и докторске дисертације, израдила је и

монографију "Старатељство над малолетницима- некад и сад" у оквиру Задужбине Андрејевић (прерађена магистарска теза), као и осамнаест научних и стручних радова. Учествовала је, као аутор реферата и подносилац саопштења у раду научних скупова и конференција националног и међународног карактера. Ангажована је и у раду на три научно-истраживачка пројекта. С обзиром на задовољавајући квалитет радова Марије Игњатовић, посебно њене докторске дисертације, може се очекивати да ће кроз будуће наставничко звање дати још већи научни допринос, пре свега у области романистике, а кроз упоредно праћење одређених старих и нових института, и у области савременог права.

2. Наставна активност и педагошка способност

У досадашњем наставно-педагошком раду, др Марија Игњатовић, као асистент за наставни предмет Римско право, стекла је солидно педагошко искуство и показала је изграђену способност и заинтересованост за рад са студентима. Своје обавезе је редовно и савесно испуњавала, успешно изводећи вежбе, колоквијуме, консултације и друге активности предвиђене наставним планом и програмом (нпр. организовање тестирања студената итд.). Учествовала је и у обављању других активности везаних за рад Факултета, и показала смисао за сарадњу са колегама. Доста успешно је изнела овогодишњи терет преласка на Болоњски програм студија, који није лако спровести уз велики број студената и нови начин рада.

5. МИШЉЕЊЕ О ИСПУЊЕНОСТИ УСЛОВА ЗА ИЗБОР

Имајући у виду укупни досадашњи научни, стручни и наставно-педагошки рад кандидата др Марије Игњатовић, а сходно члану 64. Закона о високом образовању, као и чл. 90. Статута Правног факултета у Нишу и чл.118. Статута Универзитета У Нишу, **Комисија сматра да кандидат испуњава услове за избор у звање доцента**, јер има:

- ' научни степен доктора правних наука, из предмета Римско право
- већи број радова од значаја за развој научне области за коју се бира, који су објављени у научним и стручним часописима и Зборницима са рецензијама
- учешће на више домаћих и међународних научних скупова
- учешће у научноистраживачким пројектима
- развијен смисао за наставно-педагошке активности
- вишегодишње искуство у раду на предмету Римско право

На основу изложеног, Комисија је закључила да др Марија Игњатовић испуњава услове за избор наставника универзитета у звање доцент, предвиђене у чл.64. Закона о високом образовању, чл. 90. Статута Правног факултета у Нишу и чл. 118. Статута Универзитета у Нишу.

ПРЕДЛОГ

Комисија за припрему извештаја за избор наставника у звање доцента, за ужу Правно-историјску научну област на Правном факултету у Нишу (у саставу: проф. др Мила Јовановић, редовни професор Правног факултета у Нишу, проф. др Мирјана Поленак-Акимовска, редовни професор Правног факултета Универзитета "Св. Кирил и Методиј" у Скопљу и проф. др Драган Николић, редовни професор Правног факултета Универзитета у Нишу), једногласно предлаже Наставно-научном већу Правног факултета у Нишу да др Марију Игњатовић изабере у звање доцент за ужу Правно-историјску научну област за предмет Римско право, на Правном факултету у Нишу.

У Нишу, 07.07.2009.године

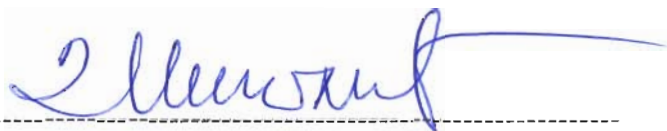
ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ:

1. Др Мила Јовановић, редовни професор
за Римско право на
Правном факултету у Нишу

2. Др Мирјана Поленак-Акимовска, редовни професор
за Римско право на
Правном факултету "Јустинијан Први" у Скопљу

3. Др Драган Николић, редовни професор
за Историју права на
Правном факултету у Нишу